

L'ESCOLA COM A LLOC DE PAU

OBJECTIUS

- Entendre el valor de la diversitat per a un grup i la necessitat de trobar punts en comú per a construir unitat.
- Identificar la discriminació com una forma de violència.
- Fomentar l'empatia i la capacitat de posar-nos en el lloc de l'altre.

MATERIALS NECESSARIS

- Vídeo: "Somnis", disponible ací: www.unicef.es/val/educa/biblioteca/somnis-escola-de-pau-video-activitat-educacio-primaria

MATERIAL DE SUPORT

- Guia d'activitats i recursos d'educació en drets i ciutadania global sobre el dret de la infància d'estar lliure de qualsevol forma de violència, disponible ací: www.unicef.es/val/educa/biblioteca/escola-fora-de-peril-guia-del-curs
- "Susanna i Anna", un conte sobre l'assetjament. Disponible a l'annex.
- "Lou", curtmetratge de Pixar, disponible al YouTube.

#EndViolence

Unix-te a la campanya mundial d'UNICEF per a posar fi a la violència. Celebra el Dia de la Infància al teu centre educatiu amb una vacuna per la pau i el bon tracte. Descobrix ací com es fa: www.unicef.es/val/educa/bontracte

Et proposem una reflexió per a l'aula sobre la responsabilitat que tots tenim de superar les nostres diferències i aconseguir que l'aula i el centre educatiu siguin entorns sense violència.

Preparació de l'activitat

Projectem el vídeo "Somnis". Este vídeo parla breument sobre qüestions relacionades amb la diversitat i la convivència que poden ser útils per a establir un diàleg sobre la pau, la no-violència i el bon tracte. Unes quantes preguntes que poden guiar la conversa:

1. Quantes persones hi ha al món? Com seria el món si totes estes persones fórem exactament iguals i ens agradaren les mateixes coses?
2. Imagina't que tots volguérem fer la mateixa faena (i que només hi haguera periodistes o cuiners) o que a tots ens agradara el mateix equip de futbol... Existiria el futbol si tots foren del mateix equip?
3. Què guanya un grup quan els seus membres saben fer coses diferents o tenen diversos interessos?
4. El vídeo mostra un conflicte entre dos personatges. És un conflicte pacífic o violent?
5. Un altre dels personatges veu el conflicte i fa una cosa per solucionar-lo. Fa el que toca?
6. La solució del conflicte ha sigut pacífica o violenta?
7. Què hauries fet en eixa situació?
8. Quines altres formes de violència coneixes que ocorreguen en l'àmbit escolar? Què hi pots fer?

Si necessitem aprofundir a l'aula sobre l'assetjament, podem recórrer a dos materials addicionals: el conte "Susanna i Anna" (a l'annex) i el curt animat de Pixar Lou, que tracten diversos aspectes del problema des de la perspectiva del bon tracte i de la comprensió de les emocions de les parts implicades.

Susanna i Anna

Susanna no agradava a ningú. Era la xica més gran de la classe i molt alta. Solia fer la guitza als companys, els furtava llapisseres i altres coses i els amenaçava de pegar-los si ho xarraven a la mestra. Pegava espentes als menuts al pati i es barallava amb qui no volia jugar amb ella; però jugava fent trampes i enredant. No hi havia dubte: ningú sentia simpatia per Susanna.

Un dia, va arribar una xiqueta nova a classe. Era molt baixeta i pareixia molt intel·ligent perquè sempre podia respondre a les preguntes de la mestra. Els altres companys de classe van pensar que era una sabudeta i, com que era nova, no van intentar fer-se amics seus. Quan arribava l'hora del pati, seia sola i es menjava un entrepà. Així estaven les coses quan un matí, en el pati, Susanna va cap a ella i, sense dir ni bon dia, li agarra l'entrepà i, pam! la meitat cau a terra. Els companys observaven l'escena per veure si es posava a plorar, però no ho va fer: en canvi, li va dir:

—Fosca! Si tens fam, per què no m'ho has dit? Te n'hauria donat un tros. Ara el que ha caigut a terra no ens el podem menjar ni tu ni jo.

Susanna la va mirar fixament, es va empassar mig entrepà d'una queixalada, es va posar a riure i digué:

—T'he pres l'entrepà perquè sóc més gran i puc fer-ho. No tinc tanta gana com per haver de pidolar menjar.

—Ja ho pots ben dir, ets més gran que jo —va contestar la xiqueta nova—, però això no vol dir que pugues fer el que vulgues. Això que has fet està mal fet, i tant se val que sigues gran. A més a més, no guanyes res comportant-te així.

Susanna es va sorprendre perquè mai ningú no li havia parlat d'aquella manera, i va espentar la xiqueta per fer-la caure a terra. Els altres xiquets es van arremolinar al voltant de la parella, expectants per veure si plorava, però no ho va fer. La xiqueta s'alça, s'espolsa la roba i se'n va.

Els xiquets van quedar en silenci, però molts s'avergonyien de no haver ajudat la nova i s'avergonyien encara més de no haver parlat així a la Susanna quan abusava d'altres xiquets. Uns quants infants es van acostar a la nova:

—Com et diuen? —li pregunta un xiquet.

—Em diuen Anna —va dir somrient—. I a tu com et diuen?

No tardà la xiqueta nova a tindre amics amb els quals xarrava i reia. En un moment donat, Anna els va preguntar:

—Per què deixeu que Susanna maltracte altres xiquets?

—Ai, que no has vist com és d'alta? —li digueren, mirant cap a una altra banda—. I també és més grandota que nosaltres. Farà el que vulga i no la podem aturar.

Anna es va quedar pensant en el que li havien dit. Sabia què se sentia quan no caus bé als altres, perquè li havia passat en esta classe per ser la nova. Era una cosa que et feia sentir malament, que et fa ràbia i que et fa vindre ganes de ser antipàtica per castigar-los. Va pensar que la Susanna també es devia sentir malament perquè era la més gran i estava en una classe de menuts, i potser per això anava tot el dia enfadada com una mona. Anna es va adonar que havia de ser horrible estar sempre enfadada.

L'endemà, Anna es va asseure al costat de Susanna i li va oferir un bolígraf.

—Nyas, per si no en tens —va dir—. Escolta, saps que a la meua altra escola ja vam fer este treball? Vols que t'ajude?

Susanna encara estava més sorpresa que la vespra: ningú li havia ofert ajuda abans.

—I per què m'hauries d'ajudar? —va dir desconfiada—. Per què creus que necessite la teua ajuda?

—Ah, només perquè he vist que esteu començant este tema i jo ja l'havia estudiat a la meua altra escola abans de vindre aquí. Més avant hi haurà coses que no sé i llavors em podràs ajudar.

Susanna va mirar Anna, es va inclinar cap a ella i li va ensenyar la part del treball que ja havia fet, alhora que li deia, molt baixet:

—No l'entenc, no sé ben bé com he de continuar.

ANNEX: contes sobre l'assetjament

Anna li va explicar en veu baixa i amb uns dibuixos en què consistia el treball, perquè Susanna el poguera resoldre.

Quan la mestra va fer una pregunta, Susanna va alçar la mà. Tots es van quedar molt sorpresos, fins i tot la professora, perquè mai abans havien vist Susanna amb la mà alçada. Encara es van sorprendre més quan va respondre correctament. A mesura que avançava la classe, Susanna va poder seguir-ne el fil, i fins i tot va contestar altres preguntes.

Durant les setmanes següents, Susanna i Anna van treballar juntes i, a poc a poc, Susanna semblava que ho entenia tot cada vegada millor. Al pati, Anna va voler que Susanna jugara amb els altres, però abans li va dir a cau d'orella:

—Jugar junts vol dir que juguem i ens divertim tots, no pots desbaratar-nos el joc si et convidem a participar-hi.

Com que Susanna no era molt bona en cap dels jocs, Anna va demanar ajuda a altres companys perquè entre tots li ensenyaren a jugar. Al cap d'un temps, a la classe van notar que Susanna ja no abusava tant dels altres.

Quan van preguntar a Anna per què Susanna ja no era una pegona, Anna els va dir:

—Tu com et sentiries si t'exclogueren d'un grup perquè ets diferent?

—Xica, supose que intentaria defensar-me.

—Doncs això feia Susanna: se sentia incòmoda i es defensava intimidant-nos. Però ara forma part del grup i ja no ho necessita.

Els altres es van quedar pensatius, però van entendre que això que deia Anna tenia sentit.

—Els pegons, intimidadors, avassalladors i assetjadors acostumen a ser persones solitàries, tristes i enfadades

—va continuar Anna. Vosaltres també estaríeu tristos i enfadats si tothom vos ignorara i se'n riguera quan no sabeu coses a classe.

Alguns abaixaren els ulls, una miqueta avergonyits. A poc a poc van començar a entendre que així és com comencen moltes baralles: apartant la gent i rient-se'n perquè no encaixen. No era culpa de Susanna traure males notes: amb el temps, va contar als nous amics que ella i la seua família havien tingut molts problemes i que per això li costava tant seguir el ritme de classe. Només necessitava un amic, algú que l'escoltara i l'ajudara. Ara que ja formava part del grup, mai més no va voler intimidar ni avassallar ningú.

Anna era una nena molt baixeta i també molt llesta, i ara tenia la nena més alta de la classe com a amiga.

FI

El conte "The class bully" forma part de Sara's Choice – A Collection of Stories and Poetry, de la col·lecció Inter-Agency Peace Education Programme Skills for Constructive Living, d'UNESCO i INEE (París, 2005).

PREGUNTES SOBRE EL CONTE "SUSANNA I ANNA"

1. Quines coses feia Susanna al principi del conte?
2. Per què Anna sí que entenia com se sentia Susanna?
3. Com actua Anna per a fer-se amiga de Susanna?
4. Per què Susanna es comportava fent la guitza?
5. Alguna vegada has notat que no caus bé als altres?
6. Com et sents i què fas quan això passa?
7. Creus que els infants agressius tenen problemes?
8. Quines solucions et vénen al cap? Què faries en eixa situació?

Lou

PREGUNTES SOBRE EL CURTMETRATGE LOU

1. Quina història ens conta este curtmetratge?
2. Qui és J. J.? Qui és Lou?
3. Per què creus que J. J. es comporta així? Creus que realment vol les coses que pren als altres? Creus que potser vol atraure l'atenció o fer amics?
4. Què sap Lou sobre J. J.?
5. Per què Lou fa que J. J. torne els joguets en persona? Què espera Lou que passe?
6. Quan comença a canviar J. J.?
7. Què aprén J. J. gràcies a Lou?

